

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ความเหนื่อยล้าในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม

ชื่อผู้เขียน นางสาวบุญมี แพร้งสกุล

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพาพร วงศ์หงษ์กุล	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. พิชราภรณ์ อารีย์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีลักษณ์ วรรณฤทธิ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีพรรณ กั้นชวี้ง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันทวี เชื้อขาว	กรรมการ

บทคัดย่อ

ความเหนื่อยล้าเป็นอาการที่พบได้บ่อยในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจและอารมณ์ ด้านสังคมและเศรษฐกิจ การศึกษาเชิงพรรณนาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหนื่อยล้า สาเหตุส่งเสริมและบรรเทาความเหนื่อยล้าในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม เลือกกลุ่มตัวอย่างตามความสะดวกจากผู้ป่วยไตวายเรื้อรังจำนวน 134 ราย ที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ณ หน่วยไตเทียม โรงพยาบาลเอกชนและโรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา และจังหวัดลำปาง ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2545 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดความเหนื่อยล้าของไปเปอร์และคณะซึ่งแปลและดัดแปลงโดยปิยวรรณ ปฤษณภานุรังษี (Pritsanapanurungsie, 2000) และแบบสอบถามสาเหตุส่งเสริมและบรรเทาความเหนื่อยล้าในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ที่ผู้วิจัยสร้างตามกรอบแนวคิดความเหนื่อยล้าของไปเปอร์และคณะ (Piper, Lindsey, & Dodd, 1987) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

1) คะแนนความเหนื่อยล้าโดยรวมในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมอยู่ในระดับปานกลาง

2) สาเหตุส่งเสริมความเหนื่อยล้าในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ได้แก่ การมีของเสียคั่งในร่างกาย ภาวะซีด การนอนหลับไม่เพียงพอ การจำกัดอาหารและน้ำ การมีความวิตกกังวลและความเครียด การมีอาการแสดงต่างๆ คือ อาการปวดศีรษะ อาการตะคริว อาการปวดข้อ อาการกล้ามเนื้ออ่อนแรง อาการคัน อาการเจ็บอก อาการหายใจถี่ อาการคลื่นไส้ และอาเจียน อาการปวดท้องและอาการท้องเสีย การไม่มีกิจกรรม การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม การเดินทางมารับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม และการทำงานหนัก ส่วนสาเหตุบรรเทาความเหนื่อยล้า ได้แก่ การนอนหลับอย่างเพียงพอ การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม การนั่งพักหรือนอนพัก การออกกำลังกาย การทำงานอดิเรก การมีกิจกรรมที่เหมาะสม การควบคุมและทำสมาธิ การอธิษฐานและอ่านคัมภีร์ การได้รับยา Eprex และการได้รับเลือด

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับพยาบาลเกี่ยวกับความเหนื่อยล้าในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม และใช้ในการวางแผนให้การพยาบาลผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมเพื่อลดสาเหตุส่งเสริมความเหนื่อยล้า ส่งเสริมสาเหตุบรรเทาความเหนื่อยล้า และเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป

Thesis Title   Fatigue Among Chronic Renal Failure Patients Receiving Hemodialysis

Author   Miss Boonmee Pharungskul

M. N. S.   Medical and Surgical Nursing

Examining Committee

Asst. Prof. Dr. Tipaporn	Wonghongkul	Chairman
Assoc. Prof. Dr. Patcharaporn	Aree	Member
Asst. Prof. Dr. Taweeluk	Vannarit	Member
Asst. Prof. Dr. Seepan	Kantawang	Member
Asst. Prof. Puntawee	Chuekaow	Member

Abstract

Fatigue is one of the most common symptoms among chronic renal failure patients receiving hemodialysis. This symptom affects physical, psychological, social, and economic aspects of the patients. The purpose of this descriptive study was to examine the fatigue and causes that contribute or alleviate fatigue symptoms. A convenient sample of 134 renal failure patients was obtained from hemodialysis unit at private and public hospitals in Chiang Mai, Chiang Rai, Phayao, and Lampang Province during April to June, 2002. The instruments consisted of the Demographic Data Form, the Revised Piper Fatigue Scale (PFS) which was translated to the Thai language by Pritsanapanurungsie (2000), and the Contributing and Alleviating Fatigue Causes Form which was developed by the researcher based on the integrated fatigue framework of Piper and colleagues (Piper, Lindsey, & Dodd, 1987). Data were analyzed using descriptive statistics.

The results revealed that:

1) The total score of fatigue among chronic renal failure patients receiving hemodialysis was at a moderate level; and

2) The contributing fatigue causes among chronic renal failure patients receiving hemodialysis were uremia, anemia, inadequate sleep, food and fluid restriction, stress and anxiety, symptoms including headache; cramp; joint pain; muscle weakness; itching; chest pain; shortness of breath; nausea and vomiting; abdominal pain; and diarrhea; inactivity, hemodialysis, traveling for hemodialysis, and hard working. The alleviating fatigue causes among chronic renal failure patients receiving hemodialysis included adequate sleep, hemodialysis, rest by sitting or lying down, exercise, hobbies, appropriate activities, praying, meditation, reading bible, and receiving Eprex and packed red cell.

The findings provided baseline information for nurses regarding fatigue in chronic renal failure patients receiving hemodialysis and could be used by nurses to plan the nursing care among chronic renal failure patients receiving hemodialysis in order to relieve contributing fatigue causes, enhance alleviating fatigue causes, and guiding the further research.